

Sjednocení původů v plemenářské a ústřední evidenci

Ve druhém pololetí loňského roku byla provedena některá šetření za účelem porovnání databáze plemenářské a databáze ústřední evidence. Šetření se týkala jen zvířat zapsaných do plemenné knihy.

Z těchto šetření uvádíme některé souhrnné údaje.

Počet oprav původových údajů podle věku zvířat a hlavních plemen C a H								
	Plemeno C				Plemeno H			
	Kontrol. zvířat	Jen v ÚE	Jen v plem.	V obou databáz.	Kontrol. zvířat	Jen v ÚE	Jen v plem.	V obou databáz.
Jalovice								
0-12 měs.	48 536	222	159	37	65 810	390	244	60
13-24 měs.	55 615	165	733	228	74 207	325	1 223	451
25-36 měs.	28 789	104	601	173	23 877	117	660	191
Krávy 1.l.	48 359	509	274	43	75 839	1 204	409	84
2. laktace	36 749	508	353	66	55 973	1 112	487	101
3. a další l.	69 807	1 452	1 273	299	71 362	1 710	838	243
Celkem	287 855	2 960	3 273	846	367 068	4 858	3 861	1 130

U jalovic byla kontrolována jen živá zvířata dosud nezařazená do KU.

Zkratka „plem.“ znamená plemenářskou databázi.

Počty opravovaných původů ukazují, že opravy jsou prováděny zcela nezávisle a poněkud nahodile, neboť počty zvířat opravovaných v obou databázích jsou malé, u obou plemen necelých 12 procent **ze všech opravovaných**.

Počty zvířat s odlišnými původovými údaji u opravovaných plemenic

Plemeno C, 7079 opravovaných zvířat celkem						
	Otec	Matka	O i M	Plemeno	Dat. naroz.	alespoň 1 údaj
Jal 0-12 měs.	118	5	9	122	23	154
13-24 měsíců	278	9	17	333	35	391
25-36 měsíců	199	9	10	244	37	284
Krávy 1.lakt.	66	118	11	217	106	358
2. laktace	87	119	24	278	107	418
3. a další l.	349	417	89	1 032	344	1 501
Celkem	1 097	677	160	2 226	652	3 106

Počty zvířat s odlišnými původovými údaji u opravovaných plemenic

Plemeno H, 9849 opravovaných zvířat celkem						
	Otec	Matka	O i M	Plemeno	Dat. naroz.	alespoň 1 údaj
Jal 0-12 měs.	141	14	12	119	22	197
13-24 měsíců	503	17	27	415	77	638
25-36 měsíců	262	5	36	255	30	367
Krávy 1.lakt.	196	235	45	253	123	641
2. laktace	191	189	21	296	147	643
3. a další l.	243	322	58	637	296	1 025
Celkem	1 536	782	199	1 975	695	3 511

Vzhledem k odlišným ohlášeným údajům nebo odlišným údajům o rodičích vznikají i přímo počítačem sestavené odlišné původové údaje.

Počty zvířat s odlišnými původovými údaji u neopravovaných plemenic

Plemeno C, 280 776 kontrolovaných zvířat celkem						
	Otec	Matka	O i M	Plemeno	Dat. naroz.	alespoň 1 údaj
Jal 0-12 měs.	24	50	171	1 965	801	2 665
13-24 měsíců	11	45	192	2 052	914	2 830
25-36 měsíců	4	26	90	1 160	567	1 631
Krávy 1.lakt.	116	393	142	2 026	983	3 109
2. laktace	57	339	121	1 387	771	2 222
3. a další l.	108	671	216	1 565	1 409	3 143
Celkem	320	1 524	932	10 155	5 445	15 600

Počty zvířat s odlišnými původovými údaji u neopravovaných plemenic

Plemeno H, 357 219 kontrolovaných zvířat celkem						
	Otec	Matka	O i M	Plemeno	Dat. naroz.	alespoň 1 údaj
Jal 0-12 měs.	51	41	190	1 922	961	2 889
13-24 měsíců	32	63	215	2 092	1 152	3 227
25-36 měsíců	1	20	117	737	393	1 111
Krávy 1.lakt.	138	473	200	2 533	1 232	4 120
2. laktace	111	495	157	1 756	987	3 060
3. a další l.	103	658	193	2 660	1 329	4 370
Celkem	436	1 750	1 072	11 700	6 054	18 777

Z uvedeného vyplývá, že asi 5 procent zvířat má v databázích některý z údajů odlišný.

Tato situace je nadále neudržitelná. Není možné, abychom měli pro totéž zvíře jiné původové údaje v ústřední evidenci (ÚE) a v plemenářské databázi. Nejvíce se tento problém „viditelně“ projevuje při vytištění Průvodního listu a POP.

Abychom dosáhli sjednocení původových údajů, musíme zařídit, že bude jen jediný zdroj informací. Při narození zvířat je sice v obou systémech stejný zdroj informací, tj. reprodukční databáze, ale pokud je použijeme s časovým odstupem i několika týdnů, i tak dochází v jednotlivých případech k odlišným výsledkům.

Vzhledem k tomu, že pouze v ústřední evidenci jsou všechna zvířata, bude proto nadále pro stanovení původu sloužit pouze ÚE. Chovatel je zodpovědný za původové údaje svých zvířat i když si pro tyto účely najímá další např. oprávněné organizace.

Návrh řešení

Z uvedeného důvodu bude v kontrole mléčné užitkovosti skotu zrušen tiskopis „Zařazování nových krav – Hlášení oprav“. Rozborový protokol a Hlášení změn zůstávají beze změny. Zrušen bude i tiskopis „Oprava CŽ krav – původy“. Tiskopis „Oprava CŽ krav – užitkovost“ zůstává pro výjimečné opravy výsledků ukončených laktací zachován.

Zařazování nových krav do KU bude nadále prováděno jen na tiskopise „Hlášení změn“, již nyní se používá pro zařazování prvotetek změnou 21. Pro zařazení nových krav na 1. až

18. laktaci budou používány změny 21 až 38. Změna 29 - úhyn krávy při otelení bude nahrazena změnou 39. Další otelení krávy je i nadále hlášeno změnou 20. Opravy původů bude nadále možné realizovat pouze prostřednictvím ÚE, plemenářský zootechnik tedy musí požádat o opravu původu chovatele. To nevylučuje určitý druh spolupráce, např. že plemenářský zootechnik místo vyplnění plemenářských tiskopisů vyplní tiskopis „Doplnění původů do ústřední evidence“, který však musí předat chovateli k zaslání organizaci pověřené k vedení ÚE.

Při narození dvojčat nebo obecně při vícečetném porodu se bude zápis na „Hlášení změn“ opakovat se stejnou změnou, podle potřeby 20 až 39, ale postupně se všemi narozenými a označenými telaty.

Při zařazení krávy do KU bude vyhledáván původ zvířete v databázi sice plemenářské, která však bude sjednocena z hlediska původů s databází ÚE. Ke sjednocení dojde následujícím způsobem. V průběhu února 2010 bude zahájena pravidelná kontrola původů v plemenářské databázi. Při každém zpracování KU za stáj se porovnají původové údaje (otec, matka, plemeno, datum narození) všech zvířat ve stáji KU a podle ústřední evidence všech živých jalovic a býčků narozených těmito kravám. Případné dle ÚE živé tele ve věku nad 4 roky se již nekontroluje. Pokud bude zjištěn nesouhlasný původ, bude až do konce září 2010 tištěna pro takové zvíře v chybníku KU chyba číslo 67. Tisk chyby bude dvouřádkový, přičemž v prvním řádku budou údaje z plemenářské databáze označené na konci řádku písmeny KU pro krávy v KU nebo TE pro telata. Ve druhém řádku budou uvedeny údaje z ústřední evidence a na konci řádku budou tištěna písmena UE. U krav v KU bude tištěno i datum posledního otelení, které bude v ústřední evidenci určeno jako datum narození posledního ohlášeného telete. Pokud bude datum otelení krávy v ÚE o 200 dnů nebo více starší než datum otelení v KU nebude to považováno za rozdílný údaj (v ÚE není dosud poslední otelení). Chybou není ani pokud je datum otelení v ÚE vyšší než datum poslední kontroly (v ÚE je naopak již registrováno další otelení). Plemenářští zootechnici by měli tyto chybníky sledovat a již nyní opravovat, buď přímo v KU nebo zajistit opravu v ÚE prostřednictvím chovatele.

Po 1. říjnu 2010 budou tyto kontroly původů prováděny stejným způsobem, ale původ registrovaný v ÚE bude okamžitě převzat do KU a tak naposledy vytištěna chyba 67. Tím bude zajištěno, že základní původové údaje budou u živých zvířat v obou databázích shodné. U zvířat z chovu do konce srpna vyřazených zůstanou jejich původové údaje nedotčeny a tedy v obou databázích mohou zůstat i rozdílné. Původ narozeného telete bude i nadále stanovován nezávisle v KU a v ÚE, po té bude původ porovnán a v případě jakýchkoliv neshod bude tištěna chyba 67 a i v plemenářské databázi bude zaznamenán původ z ÚE. K této chybě 67 by mělo obvykle docházet při ohlášení narození telete v KU, pokud bude do ÚE nahlášeno tele až později, pak až při nejbližším měsíčním zpracování KU po registraci telete v ÚE.

Poněkud obtížnější se ukazuje stanovení data otelení podle ÚE. Podle vyhlášky by měl každý chovatel narození zvířete, ale i narození mrtvého zvířete či zmetání ohlásit do 7 dnů. To by bylo pro účely KU zcela postačující. Skutečnost je však poněkud jiná. **V průběhu 12 měsíců bylo** u 39 278 krav ohlášeno datum otelení v KU dříve než v ÚE. Z toho mělo 24 613 krav ohlášeno i 1.kontrolu ještě dříve než bylo datum otelení registrováno v ÚE. Z toho bylo 7 434 prvotelek, kterým to nevadí, ale 17 179 starších krav, u kterých by mohlo dojít ke spojení po sobě jdoucích laktací.

Z uvedeného vyplývá, že ze strany výpočtu užitkovosti za laktace není na včasnost data otelení poskytovaného ústřední evidencí spolehnutí. Proto **je nutné hlášení data otelení**

v KU zachovat. Otázkou je, jak postupovat při zjištění, že se datum otelení zjištěné v ÚE liší od data ohlášeného v KU. Za 12 měsíců od června 2008 do konce května 2009 bylo v KU ohlášeno 370 151 živě narozených telat a 36 017 otelení bez uvedení čísla telete. Z tohoto počtu byly všechny údaje shodné u 356 795 telat. Tedy rozdíl v alespoň jednom původovém údaji byl zjištěn u 3,6 procenta telat. Z toho bylo 6510 telat s rozdílným datem narození a tedy datem otelení krávy. Toto datum otelení se mezi ÚE a plemenářskou databází liší o nejvýše ± 7 dní u 4 841 krav, o nejvýše ± 8 dní až ± 30 dní u 984 krav a o více než ± 30 dnů u 685 krav.

Po 1. říjnu 2010 se tedy bude i nadále pracovat s datem otelení ohlášeným plemenářským zootechnikem. Toto datum otelení však bude konfrontováno s datem otelení určeným podle ÚE. Bude-li datum otelení v ÚE o více než 200 dnů nižší, nebude se s datem z ÚE vůbec pracovat. Bude-li datum otelení v ÚE vyšší než datum poslední kontroly, rovněž se datum z ÚE ignoruje. Jinak porovnáme obě data otelení a liší-li se nejvýše o ± 7 dnů (30 dnů – dle rozhodnutí porady), převezmeme datum otelení z ÚE a současně vytiskneme v chybníku chybu číslo 68. **Pokud by však mělo dojít k tomu, že počet dnů od otelení do data první kontroly klesne pod 6 dnů, datum otelení z ÚE nepřevezmeme a tiskneme chybu 69.**

Liší-li se obě data otelení o více než ± 7 dnů (30 dnů), ponecháme datum otelení z KU a tiskneme chybu 69. Toto řešení však musí být pouze dočasné a chyba bude v chybníku KU každý měsíc opakována až do jejího vyřešení neboť obě data se stále liší. Ponechání této chyby bez vyřešení znamená poměrně závažný nedostatek v plemenářské databázi neboť u těchto krav nebude souhlasit jejich datum otelení s datem narození příslušného telete. Podle již uvedených šetření budeme mít v databázi tento nesouhlas ročně u cca 1669 krav a jejich telat při hranici ± 7 dnů nebo u cca 685 krav a jejich telat při hranici ± 30 dnů k provedení automatické opravy dle ÚE. Určitým kompromisním řešením při rozhodování o hranici ± 7 dnů nebo ± 30 dnů by mohl být předpis, že do rozdílu ± 7 dnů se přebírá datum z ÚE okamžitě, při rozdílu až ± 30 dnů teprve po překročení 200 dnů laktace (do této doby by měl plemenářský zootechnik problém většinou vyřešit).